

Aleg. 242.

S p r a w o z d a n i e

komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie ulg podatkowych dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego z powodu konwersyi długu indemnizacyjnego.

Wysoki Sejmie!

Przedkładając w roku ubiegłym wnioski do konwersyi długu indemnizacyjnego Wydział krajowy przedstawił równocześnie potrzebę przyznania ulgi opodatkowanym Wielk. Ks. Krakowskiego na wypadek, jeżeli konwersya przeprowadzoną będzie.

Wielkie Księstwo Krakowskie bowiem opłacało w r. 1893 dodatek indemnizacyjny o 13 ct. niższy aniżeli Galicya wschodnia i zachodnia. Nadto Wielkie Księstwo Krakowskie nie było nie dłużne Skarbowi państwa; jego fundusz indemnizacyjny pokrywał swe zobowiązania własnymi środkami, a zupełne tego funduszu umorzenie nastąpić miało o 2 $\frac{1}{2}$ lat wcześniej, aniżeli umorzenie funduszów galicyjskich.

Odmienne te stosunki, spowodowane tem, że na terytoryum byłej rzeczy pospolitej krakowskiej uregulowanie poddaństwa nastąpiło jeszcze przed przyłączeniem tej ziemi do monarchii austryackiej, należało koniecznie uwzględnić w chwili, gdy Wysoki Sejm uchwalał zupełną spłatę długów indemnizacyjnych, czego konieczną konsekwencyą było nchylenie dodatków na fundusz indemnizacyjny, a wejście na to miejsce dodatku na potrzeby funduszu krajowego.

Dlatego polecił Wysoki Sejm uchwałą z 28. września 1892 Wydziałowi krajowemu przedłożyć na obecną sesyę wnioski do uregulowania stosunku opodatkowanych Wielkiego Księstwa Krakowskiego do skarbu krajowego w ten sposób, „aby podatkujący miasta Krakowa, tudzież powiatów krakowskiego i chrzanowskiego wskutek konwersyi długów indemnizacyjnych niezapłacili z tytułu opłaty indemnizacyi ogólnej sumy większej, aniżeli byliby zapłacili z tegoż tytułu, gdyby konwersya przewrowadzoną nie była“.

Spełniając to polecenie Wydział krajowy obliczył udział Wielkiego Księstwa Krakowskiego w długu indemnizacyjnym, i jego siłę podatkową, tudzież przedstawił obliczenie finansowej korzyści, jaka wyuikła z konwersyi.

Na tych podstawach obliczonym został w sprawozdaniu Wydziału opust podatkowy, jaki opodatkowanym Wielkiego Księstwa Krakowskiego przyznać należy, a mianowicie na okres 25 letni, w skali spadającej.

Komisyja budżetowa, badając przedłożenie Wydziału krajowego, nabyła to przekonanie, że do absolutnej dokładności cyfrowej w tej sprawie dojść niepodobna, że zatem byłoby daremnem usiłowaniem — szukać dla wniosków, przez Wysoki Sejm uchwalić się mających, zupełnie dokładnej podslawy matematycznej.

Nieemożliwość uzyskania takiej absolutnie pewnej podstawy wynika już stąd, że jest niepodobiestwem w tej chwili obrachować dokładnie udział Wielkiego Księstwa Krakowskiego w skonwertowanym długi indemnizacyjnym.

Taki obrachunek, jeżeli miałby być dokładny, należałoby przeprowadzić po przedłożeniu i sprawozdaniu zamknąć rachunków funduszków indemnizacyjnych za rok 1892 — i uwzględnić przy tem wszystkie aktywa i passywa.

Wydział krajowy w swoim obliczeniu uwzględnił tylko zapasy kasowe i własne obligi funduszków indemnizacyjnych nie przytaczając, według którego zamknięcia rachunków takie zapasy pozostawały.

Lecz nie można zapominać, że fundusze indemnizacyjne posiadały także inne aktywa, a w pierwszym rzędzie zaległości u opodatkowanych.

Te zaległości, po przeprowadzeniu konwersyi, wpłyną do funduszu krajowego, na który przeszły zobowiązania funduszków indemnizacyjnych.

Ścisłe rzecz biorąc — należałoby zatem obrachować i uwzględnić także wartość tych zaległości, przyczem jednak znowu trudności niemałe się przedstawiają.

Zaległości te bowiem, jakie z końcem r. 1892 do ściągnięcia od kontrybuentów pozostały, są tego rodzaju wierzytelnością funduszków indemnizacyjnych, względnie funduszu krajowego, której nie można przyjąć w wartości nominalnej, gdyż trzeba być na to przygotowanym, że pewna część tych zaległości okaże się nieściągalną.

Komisya budżetowa czyniąc te uwagi niema wcale zamiaru poddawać przedłożenie Wydziału krajowego krytyce pod względem dokładności cyfrowej, gdyż znać trzeba że Wydział krajowy, wykonując wyraźne polecenie Wysokiego Sejmu, aby wnioski do uregulowania stosunku Wielkiego Księstwa Krakowskiego do skarbu krajowego już z początkiem roku 1893 były przedłożone, niemógł wyczekiwać z przedłożeniem tych wniosków aż do zamknięcia rachunków funduszków indemnizacyjnych za rok 1892.

Uwagi te zmierzają jedynie do tego, aby się nie wydawało, że obliczenia przez Wydział krajowy dokonane przyjąć należy jako niewzruszoną matematyczną podstawę wniosków, które z tych obliczeń wyprowadzone zostały.

Zdaniem komisyi dają jednak te obliczenia podstawę dostateczną do merytorycznego załatwienia sprawy, o którą się rozchodzi, a komisya nie mogła wahać się z przedłożeniem swoich wniosków, w obec wyraźnej intencji Wysokiego Sejmu, aby sprawa ta już na bieżącej sesyi ostatecznie została załatwioną.

Komisya jest także zdania, że bez obawy popełnienia pomyłki znaczniejszej można poprześcić na cyfrach, odnoszących się do wzajemnego stosunku funduszków indemnizacyjnych, a przez Wydział krajowy dostarczonych, a przyjmując te cyfry za podstawę, tudzież sposób obliczenia wartości poszczególnych kapitałów i rent według stopy procentowej 4°/_o, przedstawia komisya niniejszem następujące obrachowanie wysokości ulg podatkowych, jakie, zdaniem komisyi, Wielkiemu Księstwu Krakowskiemu słusznie się należą.

Z ogólnej sumy pożyczki konwersyjnej, wynoszącej	29,425.000 zł.
z roczną opłatą ratalną przez lat 50 w kwocie	1,365.500 zł.
przypada na fundusz indemnizacyjny krakowski kwota kapitałowa	660.135 zł.
od której roczna opłata ratalna wynosiłaby przez lat 50	30.634 zł.
Do spłaty konwersyjnej pożyczki miałyby zatem Galicya wschodnia i zachodnia przyczyniać się przez lat 50 coroczną kwotą	1,334.866 zł.
a Wielkie Księstwo Krakowskie kwotą	30.634 zł.

Należy jednak od części długu, jaka przypada na samą Galicyę, potrącić tę nadwyżkę subwencji rządowej, która po wzajemnem skompenzowaniu należytości skarbu Państwa i skarbu krajowego, na korzyść kraju pozostaje.

W tej nadwyżce Wielkie Księstwo Krakowskie niema udziału, gdyż, jak wyżej wspomniano — żadnej subwencji ze skarbu Państwa dla swego funduszu indemnizacyjnego nie pobierało.

Po potrąceniu tej nadwyżki z subwencji rządowej, przedstawia dług kraju skonwertowany, według obliczenia Wydziału krajowego, sumę . . . , . . . 22,783.074 zł.
której to sumie odpowiada coroczna opłata ratalna przez lat 50 w kwocie 1,057.259 zł.

Mamy zatem, przy oprocentowaniu 4% i 50-letnim okresie umorzenia, rzeczywisty ciężar Galicyi wschodniej i zachodniej, w corocznej opłacie . . . 1,057.259 zł.
co daje przy wartości 1 centa dodatku do podatków na

98.754 zł. obliczonej — obciążenie podatkowe 10 $\frac{706}{1000}$ centów.

a gdy Wielkie Księstwo Krakowskie, mając do płacenia corocznie 30.634 zł.
przy wartości 1 centa dodatku do podatków w kwocie 8.293 zł.

obeciążeniem byłoby dodatkiem 3 $\frac{693}{1000}$ centów.

przezo obliczenie to wykazywałoby, że Wielkiemu Księstwu Krakowskiemu należy się ulga podatkowa w wysokości 7 centów przez cały 50 letni okres umorzenia pożyczki konwersyjnej.

Słuszność jednak wymaga, aby uwzględnione zostały i te korzyści finansowe, jakich doznaje Wielkie Księstwo Krakowskie, jako integralna część całego kraju, z przeprowadzenia konwersyi i będącego z tem w związku uregulowania stosunków skarbu krajowego.

Finansową korzyść konwersyi obliczył Wydział krajowy na kwotę 92 671 zł. 32 ct. w. a. rocznie, czyli w kapitale 1,996.990 zł.

Do tych cyfr dochodzi Wydział krajowy przez porównanie obciążenie kraju przed konwersją z obciążeniem po konwersyi. Obliczając wartość zobowiązań kraju z tytułu długu indemnizacyjnego, pożyczek krajowych i długu do skarbu państwa przedstawia Wydział krajowy, że obciążenie to wymagałoby przy 50 letnim planie umorzenia rocznej opłaty 1,644.796 zł.

Następnie oblicza Wydział krajowy wysokość raty od pożyczki konwersyjnej, wartość nadwyżki, jaka pozostanie ze subwencji rządowej po spłaceniu wszystkich krajowych pożyczek, z wyjątkiem pożyczki z r. 1873 dalej wartości zaoszczędzenia kosztów zarządu funduszu indemnizacyjnego, które wynosiły 21.000 zł. rocznie, — i zestawienia tych pozycji otrzymuje corocznie obciążenie kraju po konwersyi w kwocie 1,562.125 zł. tak, iż okazuje się w ten sposób zmniejszenie obciążenia rocznego o kwotę 92.671 zł. 32 ct., co równa się kapitałowi 1,996.990 zł.

Leż i te cyfry nie mogą, zdaniem komisyi, uchodzić za pewnik matematyczny, gdyż niektóre z nich zostały wyprowadzone z czynników, przyjętych tylko na podstawie przypuszczenia, a nie stwierdzonych doświadczeniem.

I tak mianowicie spłata całkowita wszystkich pożyczek krajowych funduszami, jakie wpłyną do skarbu krajowego ze skarbu państwa na podstawie ugody indemnizacyjnej, nie jest jeszcze faktem dokonany, zatem korzyści finansowej ztąd wynikać mającej całkiem dokładnie obrać chować nie można.

Podobnie ma się rzecz co do spodziewanych zaoszczędzeń w kosztach administracyjnych, które przy zarządzie funduszy indemnizacyjnych wynosiły 21.000 zł., a z których, zdaniem Wydziału krajowego, przez lat 5 po 15.000 zł. zaoszczędzonym będzie, przy czem Wydział kra-

jowy tylko całkiem ogólnikowo o kosztach administracji blisko 30 milionowego funduszu krajowej pożyczki konwersyjnej wspomina, nie wyrażają tych kosztów żadną cyfrą.

Komisya budżetowa mniema, że koszta takiego zarządu 30 milionowym funduszem nie będą tak drobne, jakby to z wyrażenia użytego przez Wydział krajowy wydawać się mogło.

Dość przypomnieć, że za same tylko czynności kasowe, połączone z zarządem 62 milionowego funduszu propinacyjnego, płaci Dyrekcya tego funduszu c. k. głównej kasie krajowej ryczałt roczny 10.000 zł., a ta kwota wcale przecież nie obejmuje kosztów prowadzenia ksiąg emisyjnych, wykazów umorzenia, ksiąg kontroli ściągniętych z obiegu kuponów i obligów, wydatków na losowanie i inseraty, które według zamknięć rachunków funduszu propinacyjnego znaczne przedstawiają cyfry, a których przecież i Wydział krajowy, zarządzając wspomnianym 30 milionowym funduszem konwersyjnym, uniknąć nie może, jakkolwiek wydatki te zapewne osobno wykazywane nie będą, lecz będą pomieszczone w dziale ogólnych wydatków administracyjnych.

I tę uwagę komisya budżetowa dlatego jedynie uczyniła, aby uwydatnić, że podstaw rachunkowych, któreby dawały absolutną matematyczną dokładność, przedstawić trudno.

To też komisya w przekonaniu, że tej sprawy nie można traktować przeważnie ze stanowiska obliczeń matematycznych, a to właśnie dla braku podstaw całkiem pewnych i cyfrowo aż do najdrobniejszych szczegółów jasno wyrażonych, nie zgodziła się na system obliczania wartości jednego centa podatkowego z domniemanym corocznym wzrostem o 500 zł., począwszy od roku 1893.

Zdaniem komisji przyjęcie jeszcze jednego czynnika o wartości bądź co bądź hypoteecznej, nie przyczynia się do wyjaśnienia sprawy, ani też na słuszne jej zatwierdzenie dodatnio nie oddziaływa.

Wprawdzie według dotychczasowych doświadczeń siła podatkowa kraju, a względnie wydatność centa podatkowego, powoli lecz stale wzrasta, a w normalnych stosunkach tego wzrostu i w przyszłości spodziewać się można. Lecz pomimo tego trudno jest takie nadzieje brać za cyfrową podstawę przy obliczeniu pretensji części kraju do całego kraju, zwłaszcza jeżeli ma się na oku długi okres czasu, w ciągu którego okoliczności tak dalece zmienić się mogą, że wzrost siły podatkowej zostałby powstrzymany, nie mówiąc już o takich ewentualnościach, które spowodowałyby obniżenie siły podatkowej.

Komisya przyjmuje zatem przy obliczeniu, jaki udział ma W. ks. Krakowskie w finansowych korzyściach konwersji obecną wydatność centa podatkowego za podstawę, a ze względu, że Wydział krajowy, biorąc w rachubę także wzrost siły podatkowej, dochodził do wyników cokolwiek niekorzystnych dla W. ks. Krakowskiego, komisya, pomijając ten spodziewany wzrost podatku, przy szczegółowym obrachunku zaokrąglenia cyfr nie na korzyść W. ks. Krakowskiego, lecz na korzyść kraju przeprowadza i ułamki dla krakowskiego wypadające wypuszcza.

Skoro, jak wyżej wspomniano, 1 cent dodatku do podatku w Galicyi daje kwotę 98.754 zł., a w W. ks. Krakowskiem 8.293 zł., to siła podatkowa W. ks. Krakowskiego przedstawia w stosunku do siły podatkowej całego kraju cyfrę 7·7%

Przyjmując zgodnie z Wydziałem krajowym, że finansowa korzyść z konwersji przedstawiałaby wartość kapitałową w okrągłej sumie 2.000.000 zł., okazałby się udział W. ks. Krakowskiego w tej korzyści według stosunku siły podatkowej powyżej przytoczonego w kwocie 154.000 zł.

Takiemu kapitałowi według zwykłych zasad obliczenia wartości rent odpowiada roczna 4% renta 50 letnia w kwocie 7.168 zł.

Udział zatem W. Ks. krakowskiego w finansowych korzyściach z konwersji przedstawia w przybliżeniu wartości 1 centa podatkowego w obec czego opust podatkowy, przypadający W. Ks. krakowskiemu, obniża się na 6 centów przez lat 50.

Komisya budżetowa uznając słuszność argumentacji Wydziału krajowego, że najwłaściwiej

będzie tę ulgę podatkowa na lat 25 rozłożyć, a niepowtarzając wywodów sprawozdania Wydziału, jako Wysokiej Izbie już znanych, przystępuje wprost do rozłożenia rzeczzonego opustu, na okres 25 letni.

Kapitałowa wartość 6 centowego opustu przy sile podatkowej 8296 zł. przez lat 50, przy 4°/_o oprocentowaniu, przedstawia sumę 1,068.901 zł., a ten kapitał, rozłożony na lat 25 daje roczną rentę 68.509 zł. co znowu zredukowane na centy podatkowe wartości 8293 zł. przedstawia opust $8\frac{26}{100}$ centów przez lat 25.

Komisya budżetowa uznaje także potrzebę rozłożenia tego opustu w skali spadającej, a gdy coroczny opust $8\frac{26}{100}$ centów daje w okresie 25 letnim, łącznie 206 centów, przeto rozkład tego opustu na lat 25 byłby następujący:

Przez lat	5	od roku	1894	do	1898	włącznie ulga	po 14 ct.	razem	70 ct.
" "	5	" "	1899	"	1903	" "	11 "	"	55 "
" "	5	" "	1904	"	1908	" "	8 "	"	40 "
" "	5	" "	1909	"	1913	" "	5 "	"	25 "
" "	3	" "	1914	"	1916	" "	4 "	"	12 "
" "	2	" "	1917	"	1918	" "	2 "	"	4 "
	25 lat								206 ct.

Co do strony formalnej, komisya zgodnie z Wydziałem krajowym proponuje uchwalenie ustawy, której projekt przedkładając w stylizacji nieco odmiennej od wniosku Wydziału, a obejmujący cyfry powyżej przytoczone, wnosi:

Wysoki Sejm raczy załączony projekt usiawy krajowej o ulgach podatkowych dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego uchwalić.

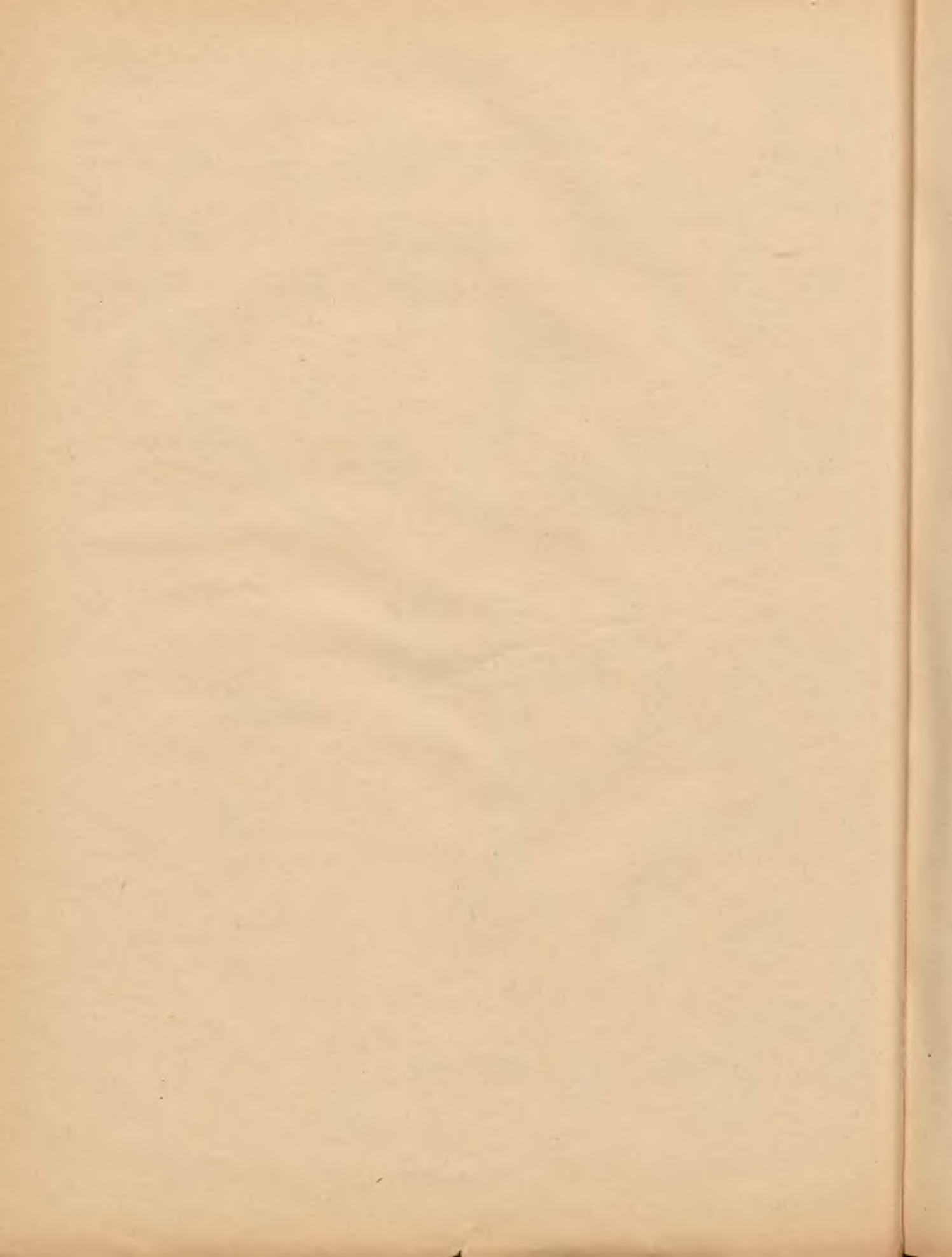
Lwów dnia 10. maja 1893.

Przewodniczący :

Dunajewski w. r.

Sprawozdawca :

Skalkowski w. r.

U s t a w a

o ulgach dla opodatkowanych miasta Krakowa, tudzież powiatów krakowskiego i chrzanowskiego, z powodu konwersyi długu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Przy wymiarze dodatków do podatków na potrzeby funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem będą opodatkowanym miasta Krakowa, tudzież powiatów krakowskiego i chrzanowskiego, przyznawane następujące ulgi:

Wymienieni opodatkowani opłacać będą w okresach poniżej wyrażonych od ilości groszy dodatku do każdej korony podatków bezpośrednich, dla całego kraju przyzwolonych — mniej:

W latach od r. 1894 do 1898 włącznie o 28 groszy.					
" " " 1899 " 1903	"	"	22	"	"
" " " 1904 " 1908	"	"	16	"	"
" " " 1909 " 1913	"	"	10	"	"
" " " 1914 " 1916	"	"	8	"	"
" " " 1917 i 1918	"	"	4	"	"

Od roku 1919 będą wyżej wymienieni opodatkowani opłacać dodatki do podatków na potrzeby funduszu krajowego w tej samej wysokości, jaka dla opodatkowanych w całym kraju oznaczona będzie.

Art. II.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1894.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi skarbu.

